

BULLETIN SLOVENSKEJ ASOCIÁCIE KNIŽNÍC

ROČNÍK 11

ČÍSLO 2

BRATISLAVA 2003

Bulletin Slovenskej asociácie knižníc

Ročník 11

Číslo 2/2003

Vydáva Slovenská asociácia knižníc (sekretariát: Centrum VTI SR, Nám. slobody 19, 812 23 Bratislava) • Hlavný redaktor Ján Kurák • Výkonná redaktorka Mária Mlynáriková (tel.: 02/43 42 05 97, e-mail: publik@tbb5.cvtisr.sk) • Redakčná rada: Jana Amrichová, Daniela Gondová, Anna Hudáková, Oľga Lauková, Tatiana Popová, Eleonóra Janšová • Vychádza 4x ročne • Registračné číslo 2512/2001 • ISSN 1335-7905 • Tlač: CVTI SR • www.sakba.sk

OBSAH

<i>M. Kadnárová</i> : Slovenské knižnice na ceste do Európy?	3
--	---

ČLÁNKY

<i>A. Gašparovičová</i> : 50 rokov v službách čitateľom a v premenách času	5
<i>T. Mikitová</i> : Knižnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobotě oslavovala	10
<i>K. Šušoljaková</i> : Žilinská knižnica v roku 2002	15
<i>K. Ďurovcová</i> : 4. ročník Týždňa slovenských knižníc	17
<i>M. Ehnová</i> : Týždeň slovenských knižníc v CVTI SR	19
<i>B. Jakubáčová</i> : TSK v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave	21
<i>A. Javorková</i> : Noc v knižnici – noc s Andersenom alebo Netradičný sviatok dolnokubínskych detí	24

INFORMÁCIE

<i>L. Č.</i> : Valné zhromaždenie SAK	27
<i>L. Č.</i> : Zo zasadania správnej rady SAK	29
Plán činnosti na rok 2003	30
Z odborných seminárov	31
<i>A. Gašparovičová</i> : Školská knižnica ako knižnično-informačné centrum modernej školy	31
<i>M. Rakús</i> : Informatizácia a internetizácia knižníc v SR	36
<i>M. Meleková</i> : Nové trendy v poskytovaní elektronických informačných služieb v knižniciach	38
<i>M. Sakalová</i> : Seminár akademických knižníc v Žiline	40
<i>J. Ilavská</i> : Informačné správanie a digitálne knižnice	41
<i>T. Mišovičová</i> : INFOS 2003 – pohľad náhodného účastníka	45
<i>A. Kucianová</i> : Aktivity Slovenskej národnej skupiny IAML v roku 2002	46
Viete, že... ..	48

PREČÍTALI SME ZA VÁS

A. <i>Stefańczyk</i> : Spolok poľských knihovníkov. 85 rokov činnosti – pohľad do budúcnosti	50
Z. <i>Gębołyś</i> : Sponzoring v knižniciach – príležitosť!?	53

Slovenské knižnice na ceste do Európy?

Je nanajvýš symptomatické, že témou 3. slovenského knihovníckeho kongresu sa stane hľadanie čo najobjektívnejšej a vyčerpávajúcej odpovede na uvedenú otázku. Bolo by zrejme veľmi zjednodušené dať znamienko rovnosti medzi výsledky nedávneho úspešného referenda, v ktorom občania SR podporili vstup Slovenska do Európskej únie a odpoveď na našu otázku.

Organizátori kongresu, ktorými sú i tentoraz Spolok slovenských knihovníkov, Slovenská asociácia knižníc a Slovenská národná knižnica, sa zhodli v tom, že v súlade s našim smerovaním do EÚ je veľmi potrebné položiť si otázky, ako je slovenský knižničný systém pripravený na vstup do únie, ako sa môžu slovenské knižnice zapojiť do európskych knižničných programov a čím do nich môžu prispieť.

Ministerstvo kultúry, pod záštitou ktorého sa kongres koná a ktoré je zároveň i garantom slovenského knižničného systému, na úvod kongresu pripravuje zhodnotenie súčasného stavu slovenského knižničného systému a jeho vzťahu k ostatným národným knižničným systémom členských štátov EÚ. V zhodnotení by mali odznieť aj informácie o stave plnenia strategických úloh rozvoja slovenského knihovníctva i vo vzťahu k ostatným vládnym programom, ako je Stratégia informatizácie spoločnosti či Program elektronizácie slovenských knižníc. Na túto správu nadviaže svojim vystúpením zástupca Rady Európy s príspevkom na tému *Európa a národné knižničné programy*. Doplňujúce informácie sprostredkujú zástupcovia jednotlivých národných knižničných systémov z Nemecka, Francúzska a medzinárodných knižničných združení CENL a LIBER.

Otázkam postavenia a riadenia verejných knižníc v regiónoch bude venovaný samostatný programový blok, v ktorom okrem vystúpení domácich predstaviteľov vyšších územných celkov odznejú i príspevky o vzťahu územných samospráv a verejných knižníc v Českej republike a Nemecku. Porovnaniu výkonnosti zamestnancov knižníc aplikáciou euronoriem do ich činnosti bude venovaný ďalší tematický blok, v ktorom by mali odznieť príspevky z Veľkej Británie, Nórska, Českej republiky a Slovenska.

Hlavným cieľom kongresu je teda stanoviť úroveň pripravenosti slovenských knižníc na začlenenie do európskeho knižničného priestoru a poukázať na možnosti našich knižníc podieľať sa na obohatení európskeho kultúrneho dedičstva. Realizovať tieto zámery by mohli pomôcť i projekty dotované finančnými prostriedkami z predvstupových fondov krajín EÚ, o čom sa v týchto dňoch dozvedá knihovnícka verejnosť na pracovných seminároch organizovaných odborními európskej integrácie zodpovedných ministerstiev. A hoci sa ako knihovníci opäť ocitáme v nepríjemnej časovej tiesni, musíme dúfať, že na niektoré zo spracovávaných projektov sa podarí získať finančné prostriedky, čo môže opäť posunúť úroveň našej činnosti bližšie k spomínaným európskym štandardom.

V poradí tretí slovenský knihovnícky kongres sa bude konať tohto roku v dňoch 24. až 25. novembra v Bratislave v priestoroch SÚZA na Drotárskej ceste. Náklady spojené s účasťou zástupcov slovenských knižníc na kongrese budú čiastočne dotované organi-

nizátormi a účelovými finančnými prostriedkami získanými z fondu kultúry Pro Slovakia a účelových prostriedkov MK SR. Súčasťou kongresu sú podujatia SSK a SAK: konferencie odborných sekcií Spolku slovenských knihovníkov a volebné valné zhromaždenie SAK. Predpokladaný počet účastníkov kongresu a valných zhromaždení obidvoch profesijných združení je 150. O podrobnom programe kongresu bude informovať webová stránka zriadená v SNK, kde by mali byť publikované i plné texty prihlásených príspevkov. Okrem elektronickej verzie prednášok sa pripravuje i tlačенá verzia zborníka z kongresu, ktorý by mal byť záujemcom k dispozícii najneskôr do konca roka.

Kongres je príležitosťou na prezentáciu aktivít firiem pôsobiacich v oblasti informačných technológií i knižníc, ktoré sa podieľajú nielen na spracovaní, sprístupňovaní a využívaní informačných zdrojov, ale i na ich tvorbe. Prezentovať na kongrese sa bude i SAK, keďže sekcia akademických knižníc plánuje po úspechu propagačného materiálu o verejných knižniciach vydanom pri príležitosti 4. ročníka TSK, pripraviť obdobný materiál o stave akademických knižníc. Súčasťou prezentácie sú i ďalšie aktivity SAK. Vzhľadom na mnohé hlásené zmeny pripravujeme vydanie aktualizovanej verzie adresára členských knižníc, inovovaných informačných letákov o činnosti SAK, ako aj aktualizáciu webovej stránky SAK.

S prípravou na kongres súvisia i niektoré legislatívne aktivity SAK. V pripomienkovom konaní sme sa vyjadrovali k najnovšej novele zákona č. 212/1997 o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín, ktorá v súlade s reorganizáciou verejnej správy a rušením okresných úradov upravuje presun pôsobnosti v oblasti registrácie periodickej tlače. Novela navrhuje rozšíriť okruh povinných výtlačkov o dokumenty vydávané v elektronickej forme a zároveň navrhuje redukovat počet povinných výtlačkov knižniciam.

Veľmi dôležitým sa s prihliadnutím na tému kongresu javí najmä najnovší zásah asociácie, ktorá na základe informácií štátneho tajomníka MDPT SR Branislava Opaterného o pripravovanom návrhu Akčného plánu stratégie informatizácie spoločnosti v SR urýchlene zaslala pripomienky k predkladanému materiálu (bližšie informácie o vystúpení štátneho tajomníka na seminári akademických knižníc, korý sa konal dňa 15. mája v Žiline, sú v príspevku M. Sakalovej). V spracovaných pripomienkach SAK poukázala na nezastupiteľnosť knižníc ako inštitúcií, ktoré operujú v sieťovom prostredí a sprístupňujú prostredníctvom verejných knižnično-informačných služieb okrem vlastných fondov aj externé informačné zdroje a služby vrátane tzv. základných verejných online služieb, čo by mohlo viesť k rozšíreniu možností zapojiť knižnice do služieb poskytovaných v rámci najnovších projektov vlády, ako sú napr. verejný informačný portál *občan.sk* či *tlačivo.sk*.

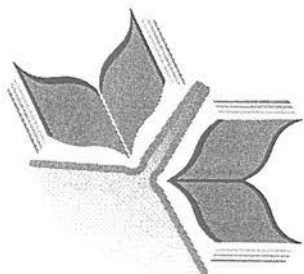
Dúfame, že o schopnosti knižníc participovať na realizácii dôležitých celospoločenských úloh v oblasti informatizácie, elektronizácie a digitalizácie sa nám podarí presvedčiť pozvaných predstaviteľov vládnych a riadiacich štruktúr i na pôde pripravovaného knižničného kongresu.

PhDr. Mária Kadnárová, predsedníčka SAK

ČLÁNKY

50 rokov v službách čitateľom a v premenách času

Mgr. Anna Gašparovičová, riaditeľka Malokarpatskej knižnice v Pezinku

Malokarpatská knižnica v Pezinku je regionálna knižnica, ktorá plní funkciu krajskej knižnice Bratislavského kraja. Je ústredím metodической, bibliografickej a informačnej činnosti pre verejné knižnice okresov Pezinok, Malacky a Senec. Knižnica si v tomto roku pripomína svoje 50-ročné jubileum.

Rozhodujúcim dátumom pre vznik Okresnej ľudovej knižnice (OLK) v Pezinku bol 15. apríl 1953, keď na základe vyhlášky ministerstva informácií a obehníka Povereníctva informácií a po vydaní II. organizačného

a pracovného poriadku ľudových knižníc bola uznesením rady ONV Pezinok ustanovená OĽK Pezinok s termínom začatia činnosti 1. mája 1953. Vzhľadom na to, že do tohto termínu nebolo možné obsadiť miesto riaditeľa, svoju činnosť začala až 17. júla 1953 po vymenovaní riaditeľky. V decembri bola prijatá ďalšia pracovníčka ako pomocná knihovníčka. OĽK vznikla zlúčením Miestnej ľudovej knižnice v Pezinku a Štátnej doplnovacej knižnice ONV. Od začiatku svojej činnosti plnila aj funkciu metodického strediska ľudových knižníc okresu Pezinok, ktorý v tom čase tvorilo 23 obcí.

OLK v Pezinku sa konštituovala v prostredí, v ktorom od roku 1933 pôsobili dve verejné knižnice – slovenská a nemecká. Hoci občanov nemeckej národnosti žilo v Pezinku menej, nemecká bola lepšie vybavená a mala viac čitateľov. Obidve knižnice počas 2. svetovej vojny utrpeli veľké straty. Okrem týchto knižníc pôsobili v meste začiatkom minulého storočia knižnice neverejné – knižnica kapucínskeho kláštora, farská knižnica a knižnice maďarských spolkov. Aj miestne školy mali svoje knižnice – učiteľskú a žiacku.

Knižnica začala svoju činnosť s 3 164 zväzkami kníh. V prvom roku pôsobnosti mala 672 čitateľov. Umiestnená bola na balkóne veľkej sály Pezinského zámku, neskôr bola presťahovaná do priestorov krajského domu osvetu v Zámockom parku, kde mala tri miestnosti, a to oddelenie pre dospelých, oddelenie pre deti a kanceláriu riaditeľky. V týchto priestoroch knižnica pracovala až do r. 1960, keď prišlo k územnej reorganizácii a mohla sa nastáňovať do priestorov uvoľnených po OV KSS.

Prvoradou úlohou knižnice po jej založení bolo dopĺňovanie fondu novou literatúrou. Na objeme i tak malého fondu sa negatívne odrazili procesy spojené s tzv. ideologickým očisťovaním fondu. Základnými akvizíčnými metódami bol nákup a dar. Väčšina knižných darov pochádzala z Povereníctva osvetu a kultúry, ktoré takýmto spôsobom

distribuovalo do knižničných fondov verejných knižníc množstvo ideologickej literatúry poplatnej vtedajšiemu politickému režimu. Z okresnej knižnice boli multiplikáty darovaných titulov expedované do ľudových knižníc okresu Pezinok. Popri akvizícii sa v knižnici začalo s budovaním menného lístkového katalógu, ktorý používateľom umožňoval vyhľadávať literatúru podľa autora a názvu diela.

Do činnosti knižnice sa premietli i zmeny spojené s územnou reorganizáciou v roku 1960. Knižnica bola poverená funkciou okresnej knižnice pre okres Bratislava-vidiek, ktorý vznikol z okresov Malacky, Pezinok a Senec, a metodicky riadila 67 ľudových knižníc. Po presťahovaní knižnice do budovy bývalého OV KSS a menovaní novej riaditeľky sa uskutočnila kompletná revízia knižničného fondu. Výsledky revízie poukázali na niektoré nedostatky v doterajšej evidencii knižničného fondu (hodnota KF uvádzaná v starej i novej mene, nesprávny zápis signatúr a pod.), preto sa pristúpilo k základnému súpisu kníh, ktorý vykonávali všetci pracovníci knižnice. Prítom bola vyčlenená poľnohospodárska literatúra a literatúra pre dospievajúcu mládež.

Stará budova knižnice

V roku 1965 sa vytvoril samostatný úsek doplňovania a spracovania fondov. Po vydaní stredných tabuliek MDT v roku 1966 sa začal budovať popri mennom katalógu aj systematický katalóg a retrospektívne revízny služobný katalóg. Medzinárodné desatinné triedenie sa premietlo do tvorby signatúr (systematicko-abcédne znaky MDT) i do fyzického stavania knižného fondu.

Zlepšenie podmienok okresnej knižnice prinieslo 15. výročie založenia knižnice v roku 1968. Okrem modernizácie priestorov a plynofikácie sa zvýšili i prostriedky na nákup literatúry. Začiatkom 70. rokov bola činnosť poznačená silnými normalizačnými opatreniami. V roku 1972 bolo vytvorené oddelenie politickej literatúry a prebehla tzv. politická očista knižničných fondov od nežiaducej literatúry vo všetkých knižniciach okresu. V roku 1974 začalo Ministerstvo kultúry SSR zasielať knižné dary, predovšetkým politickú literatúru. Centrálna redistribúcia týchto darov do knižníc v okrese sa

povinne realizovala v okresnej knižnici. Narastanie tejto časti knižničného fondu obmedzovalo činnosť požičovní a študovne.

Po nástupe prvého bibliografa do knižnice v roku 1972 sa začalo so systematickým získavaním a odborným spracovaním regionálnych dokumentov. Od r. 1973 knižnica centrálné nakupuje literatúru pre všetky ľudové knižnice v okrese vrátane maďarskej literatúry pre Mestskú knižnicu v Senci a od roku 1979 zabezpečovala aj jej odborné spracovanie. Prírastky týchto knižníc sa spracovávali v bulletine Nové knihy, na základe ktorého sa potom realizovala medziknižničná výpožičná služba. Centrálny nákup vytvoril predpoklad na zavedenie jednotného stavania knižničných fondov na báze systematicko-abecedných znakov MDT vo všetkých profesionalizovaných knižniciach okresu a vyhotovovali sa katalogizačné záznamy prírastkov pre tieto knižnice.

V roku 1972 knižnica získala titul Vzorná knižnica, ktorý bol v tom čase prestížnym ocenením. Odbornou metodickou starostlivosťou pomohla získať tento titul viacerým obecným knižniciam svojho obvodu.

Narastaním knižničného fondu, počtu čitateľov a rozširovaním služieb čitateľom sa čoraz naliehavejšie ohlasovala potreba väčších priestorov a lepšieho umiestnenia knižnice. K svetlým stránkam histórie knižnice patria 80. roky. Okrem dobrého finančného zabezpečenia knižnice rada ONV Bratislava-vidiek rozhodla o pridelení nových priestorov s možnosťou prístavby, ktorá sa začala roku 1985. Ročný prírastok v tomto roku predstavoval 7 384 zväzkov, čo je najväčší prírastok v histórii knižnice. Objem knižničného fondu prekročil 100 000 zväzkov. Bol vypracovaný materiál Program doplňovania knižničných fondov OK v Pezinku.

Spoločenské zmeny v roku 1989 priniesli knižnici viaceré pozitívne, ale aj menej pozitívne skutočnosti. Novým zriaďovateľom sa stalo Ministerstvo kultúry SR. Zaviedli sa prísne ekonomické opatrenia, ale pozitívnou črtou tohto obdobia boli účelovo určené finančné prostriedky na nákup knižničného fondu a zabezpečenie jeho pravidelnej aktualizácie. Jednou z prvých vyhlášok, ktoré boli zrušené, bola aj vyhláška o centrálnom doplňovaní fondov v knižniciach. Na základe zákona o obecnom zriadení boli obecné knižnice delimitované pod obecné úrady a začal sa boj o ich záchranu. Metodická práca knižnice pokračovala, ale nadobudla iný charakter. Nedostatok financií na doplňovanie knižničných fondov, znižovanie úväzkov knihovníkov a výpožičných hodín, sťahovanie knižníc do horších a väčšinou nevyhovujúcich priestorov – to boli charakteristické črty sprevádzajúce demokratické zmeny v spoločnosti po r. 1989 v obecnom knihovníctve. Pod stagnáciu činnosti knižníc v tomto období sa podpísala aj prechodná strata záujmu čitateľov o literatúru a čítanie.

Po ukončení rekonštrukcie a prístavby budovy v r. 1991 knižnica privítala svojich čitateľov v nových priestoroch, zodpovedajúcich požiadavkám modernej kultúrnej inštitúcie. Sťahovanie sprevádzalo veľké nadšenie všetkých pracovníkov, ktorí iniciatívne dotvárali prostredie vlastnými nápadmi. Porevolučné roky priniesli ďalšie veľké vyradovanie kníh. Prevažovala literatúra spoločenskovedná, najmä politická, multiplikáty vybraných a zobraňovaných spisov klasikov marxizmu-leninizmu. Na študijné účely však

ostali zachované v jednom exemplári aj tieto diela. Rozšíril sa typologický záber knižničného fondu o nákup ďalších druhov dokumentov – gramofonní, videofilmov, zvukových kníh a hodnotnej umeleckej literatúry. Kvôli veľkým úsporným opatreniam v nových spoločenských podmienkach sa však nepodarilo zrealizovať pôvodný zámer – vytvoriť v knižnici samostatné umenovedné oddelenie.

Pohľad na vstup do knižnice po jej rekonštrukcii

Historickým medzníkom vo vývoji knižnice bol rok 1996, keď stratila právnu subjektivitu a stala sa špecializovaným zariadením Malokarpatského kultúrneho centra. Z okresnej knižnice bola premenovaná na Malokarpatskú knižnicu v Pezinku a tento názov používa dodnes. Hoci jej odborné činnosti ostali zachované, finančné prostriedky na nákup knižničného fondu klesli na minimum a doplňovanie sa na niekoľko rokov zastavilo. Nárast priemernej ceny kníh a stagnácia finančných prostriedkov naštartovali cieľavedomý sponzorský program knižnice. Pracovníci sa obracali na miestnych podnikateľov s požiadavkou o finančné prostriedky na nákup novej literatúry. V tomto zložitom období podporili knižnicu aj otcovia mesta a mestské zastupiteľstvo. V programovom vyhlásení na roky 1998 – 2002 zakotvili záväzok – každý rok prispievať Malokarpatskej knižnici sumou 50 000. Sk na doplňovanie knižničného fondu. Radnica finančne podporila aj akcie pre deti, ktoré knižnica organizuje v spolupráci s pezinskými základnými a materskými školami.

Zhodnotenie intendantúr ponecháme histórii. Avšak pre Malokarpatskú knižnicu mala minimálne jedno pozitívum. Zmenou na poste riaditeľa sa otvorila cesta k automatizácii knižnice. Roku 1993 bol zakúpený prvý počítač na spracovanie regionálnej bibliografie a rešeršovanie. Knižnica zakúpila licenciu na systém CDS/ISIS. Roku 1998 bola inšta-

Akcia pre deti v knižnici

Súčasnú vybavenie knižnice

lovaná lokálna počítačová sieť a zakúpený bol KIS Rapid Library od firmy Cosmotron Systems, a to moduly Akvizícia, Katalóg, OPAC. Začali sa spracovávať prírastky, vzápätí retrospektívne aj ostatný fond. Pri spracovaní sa uplatňujú všetky normy a štandardy: UNIMARC, katalogizačné pravidlá AACR2 i nová bibliografická norma ČSN 010195. Roku 2000 sme uzatvorili lístkové katalógy, najnovšie knihy si čitatelia vyhľadávajú v OPAC-u. Na základe dvoch úspešných projektov sme získali grantové prostriedky na rozšírenie počítačovej siete a pripojenie knižnice na internet. Dokúpili sa ďalšie počítače a moduly Výpožičky a REDO. Začali sa intenzívne prípravy na spustenie automatizovaného výpožičného systému. Začiatkom r. 2001 sme s finančným príspevkom OÚP zriadili multimediálnu študovňu. Čitateľom sú k dispozícii dva multimedialne počítače s pripojením na internet, ako aj možnosť využívať programy WORD a EXCEL na tvorbu vlastných textových dokumentov. V tom istom roku bol pre širokú verejnosť otvorený internet klub s tromi počítačmi s pripojením na internet. Prvého septembra 2001 sa spustila prevádzka automatizovaného výpožičného systému v oddelení pre deti. Pokračujeme naďalej v retrospracovaní knižničného fondu a v intenzívnych prípravách na spustenie automatizovaných výpožičiek v oddeleniach pre dospelých, čím bude automatizácia knižnice zavŕšená.

Kolektívne formy práce s čitateľom sú nemenej dôležitou zložkou činnosti knižnice. Od okresných čitateľských konferencií s masovou účasťou z obdobia 60. – 70. rokov sme prešli ku komornejším podujatiam, bez politického akcentu, ktoré organizujeme spravidla v prostredí knižnice. Pribudli nové formy – hodiny informačnej výchovy, súťaž o kráľa detských čitateľov, vlastivedná súťaž Poznaj svoje mesto, najnovšie Noc v knižnici, zapájame sa do Mesiaca slovenskej a českej kultúrnej vzájomnosti. Pripravujeme

podujatia pre dospelých, intenzívna je spolupráca so strednými školami v meste, ale našou prioritou je práca s deťmi už od predškolského veku. Programy zamerané na podporu čítania oceňujú najmä základné a materské školy. Za 50 rokov sa v knižnici vystriedalo množstvo známych a významných osobností. Blízkosť Bratislavy je v tomto veľkou výhodou. Knižnica navyše poskytuje priestor aj na stretnutia čitateľov s regionálnymi osobnosťami celoslovenského alebo miestneho významu, ktorých žije v Pezinku nemálo.

Popri plnení svojich nadregionálnych funkcií sa Malokarpatská knižnica v Pezinku stala neodmysliteľnou súčasťou kultúrneho a spoločenského života mesta. V tomto jubilejnom roku primátor mesta Pezínok navrhol knižnici na ocenenie Za zásluhy o rozvoj mesta. Podobné ocenenie knižnici udelil aj Bratislavský samosprávny kraj.

Knižnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote oslavovala

Dr. Táňa Mikitová, riaditeľka

Pre Knižnicu Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote a jej súčasných i bývalých zamestnancov bol 27. november 2002 naozaj výnimočným a sviatočným dňom, v ktorom si pripomenuli dve významné jubileá – 55 rokov konštituovania mestskej a 50 rokov oficiálnej činnosti okresnej knižnice. Pri tejto príležitosti vtedajší primátor mesta

Ing. Ladislav Bartakovič prijal v obradných priestoroch radnice bývalých a súčasných knihovníkov. Poďakoval im za obetavú prácu s duševným „pokrmom“ pre všetkých, čo túžia po poznaní. Zároveň udelil kolektívu pracovníkov knižnice a jej riaditeľke PhDr. Táni Mikitovej „verejné uznanie za zásluhy“ za významný prínos v rozvoji kultúrneho života v meste a regióne.

Spomienkové popoludnie pokračovalo v podkroví knižnice, počas ktorého sa hosťom, kolegom a priateľom prihovorila riaditeľka knižnice. Pri príležitosti spomínaných významných jubileí sa chceme podeliť aj s čitateľmi Bulletinu SAK-u s rozhodujúcimi udalosťami z „curriculum vitae“ našej inštitúcie. Jej podrobná história bola zachytená v brožúre Knižnice Mateja Hrebendu, Rimavská Sobota 1947 – 1952 – 2002, ktorá bola vydaná k sviatočnému dňu a dostal ju každý účastník pamätného dňa.

Tradície verejnej kultúry a knihovníctva v historickom regióne Gemer – Malohont siahajú hlboko do minulosti. V roku 1792 založili v Rimavskej Sobote spoločnosť vzdelancov z celej rakúskej monarchie. Rok predtým vznikla v Nižnom Skálniku *Čitateľská spoločnosť malohontská* a v roku 1808 založil evanjelický farár Matej Holko ml. a zeman Ján Feješ

známu *Učenú spoločnosť Malohontskú* a pri nej knižnicu. V 19. storočí vyvíjal medzi pospolitým ľudom záslužnú kultúrno-osvetovú činnosť širiteľ slovenskej a českej knihy Matej Hrebenda, ktorého meno od roku 1991 nesie naša knižnica.

Etapy vo vývoji knižnice súviseli s legislatívnymi zmenami. Vznik ČSR a s ňou prvý knižničný zákon o obecných knižniciach z roku 1919 sa v južnom pohraničí uvádzal do praxe oneskorene. Až v roku 1925 bola v Rimavskej Sobote zriadená obecná knižnica s pár stovkami kníh, ktorá celých 22 rokov naozaj fungovala len ako malá obecná knižnica, a to až do 16. decembra 1947, keď bola povýšená a premenovaná na mestskú knižnicu. Podľa knižničného poriadku sa požičiavalo v pondelok, utorok, stredu a piatok od 17.00 – 18.00 hod. Knižnica evidovala 706 zväzkov kníh a 261 čitateľov, ktorí ju navštívili 2 069-krát.

Zásadnejším medzníkom vo vývoji knižnice bol rok 1952, keď sa uznesením rady bývalého ONV 1. júla vytvorila okresná ľudová knižnica. Knižnica vyvíjala činnosť v zmysle štatútu so siedmimi článkami určujúcimi jej poslanie a úlohy. Okresná ľudová knižnica pri svojom vzniku evidovala necelých 5 000 zväzkov kníh a 420 čitateľov, ktorí zrealizovali 12 500 výpožičiek. V roku 1955 bol vydaný prvý Organizačný poriadok Okresnej ľudovej knižnice, ktorý jej stanovil základné úlohy. Práve v tomto roku sa knižnica presťahovala z budovy učňovskej školy do budovy Gemerského múzea, kde mala prvých 15 rokov iba tri miestnosti – 2 požičovne a 1 pracovňu. Gemerské múzeum zastrešovalo knižnicu celých 38 rokov. V roku 1957 ročný počet výpožičiek presiahol po prvýkrát počet 30 000 a zrealizovalo sa 15 čitateľských besied.

Dňa 7. júla 1959 nadobudol účinnosť zákon 53/1959 Zb. o jednotnej sústave knižníc. Počet knižničného okresu sa rozrástol na 150 (nárast o 100 ľudových knižníc za 1 rok), z toho bola 1 okresná knižnica, 2 mestské knižnice (Hnúšťa a Šafárikovo), 2 profesionálne miestne knižnice (Tisovec, Klenovec) a ostatné boli neprofesionálne knižnice. Tento rok bol začiatkom spracovávaného knižničného fondu okresnej ľudovej knižnice (a pre zaujímavosť – zápisné bolo 2,- a 1,- Kčs, výpožičné 0,10 a 0,05 Kčs). Dňa 31. decembra 1959 prevzala vedenie knižnice pani Zlata Miklová, ktorá vo funkcii riaditeľky Okresnej ľudovej knižnice v Rimavskej Sobote zotrvala 21 rokov. V roku 1961 vzrástol počet

ľudových knižníc v okrese na 155. Knižnica nemala dobudované katalógy, až v roku 1965 je o nich v materiáloch knižnice prvá zmienka. V uvedenom roku bola schválená a prijatá koncepcia budovania strediskových knižníc v okrese, bol vypracovaný perspektívny plán rozvoja jednotnej sústavy knižníc na roky 1965 – 1970 a verejnosti boli sprístupnené samostatné oddelenia pre deti a mládež a pre prácu s náučnou literatúrou. Po prvýkrát boli zavedené pokuty za neskoré vrátenie kníh, čím knižnica ročne získala 214,15 Kčs, a po prvýkrát bol vykázaný počet predplácaných periodík 77 exemplárov, z toho 8 cudzojazyčných. V roku 1967 prvýkrát prekročili ročné výpožičky knižnice hranicu 50 000. O rok neskôr sa začal budovať systematický katalóg. V poslednom z dekády 60. rokov získala knižnica ďalšie priestory – časť chodby, kde bola zriadená riaditeľňa, a svetlo sveta uzrel druhý perspektívny plán rozvoja jednotnej sústavy knižníc na roky 1970 až 1975.

Dňa 1. januára 1972 sa okresná ľudová knižnica stala osobným úradom pre všetky ľudové knižnice okresu. V tom istom roku 15. septembra sa sprístupnilo samostatné oddelenie politickej literatúry s bohatými bibliograficko-informačnými službami. Zaujímavosťou je, že v roku 1974 vytvorili knihovníčky literárny krúžok DÚHA, ktorý často vystupoval na podujatiach mesta i kraja. V samostatnej miestnosti sa 15. decembra 1975 zriadilo metodické oddelenie a v tomto roku vyšla po prvýkrát bibliografická ročenka *Okres Rimavská Sobota v tlači*. Rok 1976 bol začiatkom budovania súborného katalógu a 12. apríla bola slávnostne otvorená čítareň a študovňa, ktorá sústreďovala 120 titulov periodík. O rok neskôr knižnica získala v celoštátnej súťaži Budujeme vzornú ľudovú knižnicu titul Vzorná knižnica. Dňa 31. decembra 1980 odišla do dôchodku riaditeľka pani Zlata Miklová a od 1. januára 1981 bola menovaná za riaditeľku pani Marta Čomajová. V tomto roku sa zrealizovala prestavba budovania knižného fondu v oddelení pre deti a mládež, zrušili sa poplatky za výpožičky, vyhlásil sa a vyhodnotil 1. ročník Gemerskej tvorby mladých a od 1. decembra sa zriadila šatňa vo vstupnej chodbe a centrálna evidencia čitateľov s využitím mechanických počítadiel POST 5. V roku 1983 vyšlo prvé číslo detského časopisu KNIHULKA, ktorý vychádza dodnes, a 2. septembra bola slávnostne sprístupnená prvá profesionálna pobočka pre deti na Základnej škole Ulica Víťazstva, dnes Základná škola Pavla Dobšinského, kde sa uskutočnili prvé hodiny informatickej prípravy žiakov základných škôl. Dňa 10. októbra 1983 knižnica obhájila titul Vzorná ľudová knižnica.

Pri príležitosti tridsaťročného jubilea mesiaca knihy v roku 1984 sa vo výstavných priestoroch Gemerského múzea uskutočnila vernisáž výstavy *Knihy, dedičstvo vekov*, autorkami libreta boli Táňa Mikitová a Eva Novotná. Koncom roka bol knižnici pridelený objekt bývalého Župného domu – kultúrna pamiatka – a bol podaný návrh na vypracovanie projektovej dokumentácie rekonštrukcie na účely knižnice.

V dňoch 17. – 18. októbra 1985 knižnica zrealizovala celoslovenské spomienkové oslavy 100. výročia úmrtia Pavla Dobšinského – literárny večer *Môj život v rozprávke* a celoslovenský seminár *Život a dielo Pavla Dobšinského*. Koncom roka 1987 sa zakúpil digitálny prehrávač CD platní, ktoré sa začali nakupovať do knižničného fondu. Dňa 10. júna 1988 sa začala rekonštrukcia objektu Župného domu, ktorá trvala 5 rokov. V danom

roku knižnica uskutočnila seminár k 75. výročiu narodenia prof. Štefana Pasiara, bývalého vedúceho katedry knihovedy FiF UK v Bratislave, rodáka z Hnúšte. Dňa 19. októbra 1988 knižnica získala druhú obhajobu titulu Vzorná knižnica v súťaži Budujeme vzornú ľudovú knižnicu.

Zmeny politických udalostí sa odrazili aj v činnosti knižnice. Oddelenie politickej literatúry bolo začlenené do náučného oddelenia a vzniklo tak oddelenie spoločenskovednej a náučnej literatúry. V letných mesiacoch ponúkala služby vo dvore zriadená letná čítareň.

Prvého januára 1991 OK prešla pod správu a priame riadenie Ministerstva kultúry SR, ktoré dňa 15. marca vydalo nový štatút a zriaďovaciu listinu s názvom Okresná knižnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote. Účinnosť nadobudol zákon 369/90 Zb. o obecnom zriadení, v zmysle ktorého všetky ľudové knižnice okresu prešli pod správu miest a obcí. V letnej čítárni boli uskutočnené podujatia 1. kultúrneho leta.

V marci 1992 – v deň výročia narodenia Pavla Dobšinského – knižnica uskutočnila 1. ročník Zlatej krajiny – autorskej literárnej prehliadky žiakov základných škôl okresu v poézii a próze (dvanásťročná tradícia Zlatej krajiny stále trvá a nebola prerušená). Práce hodnotili renomovaní autori ako J. Fekete, P. Glocko, P. Andruška, P. Kováčová, J. Urban, D. Hevier a ďalší. Výpožičky za rok 1992 po prvýkrát presiahli hranicu 200 000 (204 048), ktoré si vypožičalo 5 609 registrovaných čitateľov.

A dostávame sa do roku 1993, ktorý bol pre túto inštitúciu zlomový a naozaj historický. Po 38-ročnom pôsobení v budove Gemerského múzea sa 15. júna knižnica začala sťahovať do zrekonštruovanej budovy bývalého Župného domu. Súčasne so sťahovaním prebiehala revízia knižničného fondu, ktorá trvala do 1. októbra, keď sa sprístupnili niektoré oddelenia pre verejnosť. V deň mesta Rimavská Sobota, 5. mája 1994, sa uskutočnilo slávnostné otvorenie Okresnej knižnice Mateja Hrebendu. Tento deň bol zároveň začiatkom poskytovania komplexných služieb vo všetkých oddeleniach.

V dňoch 4. až 6. apríla 1995 sme hostili kolegov z celého Slovenska na celoslovenskom podujatí Dni detskej knihy. V tomto roku nás navštívil aj zahraničný hosť – nórsky publicista Egil Lejon, ktorý sa stretol s našimi čitateľmi. O rok neskôr, 7. – 8. marca 1996, bola knižnica spoluorganizátorkou celonárodných osláv 200. výročia narodenia Mateja Hrebendu v Hnúšti a Rimavskej Sobote. Pri tejto príležitosti bolo slávnostne otvorené oddelenie zvukových kníh pre nevidiacich a slabozrakých spoluobčanov.

Po 25 rokoch pôsobenia a 15 rokoch riaditeľovania, 31. marca 1996, ukončila pracovný pomer pani PhDr. Marta Čomajová, ktorá má najväčšiu zásluhu na tom, že knižnica sídli v týchto priestoroch. Od 1. apríla 1996 Ministerstvo kultúry SR vymenovalo do funkcie riaditeľky PhDr. Táňu Mikitovú.

Dňa 1. júla 1996 knižnica stratila právnu subjektivitu a bola transformovaná do Gemersko-malohontského kultúrneho centra, čo bolo najťažšie obdobie v jej doterajšej existencii.

Na jeseň v roku 1996 bola spustená automatizácia knižničných procesov vo všetkých oblastiach činnosti knižnice prostredníctvom sieťovej verzie programu SMARTLIB.

V dňoch 4. – 5. marca 1997 sa v podkroví knižnice konal celoslovenský seminár na tému *Činnosť literárnych klubov*. Knižnica v spolupráci s Biografickým ústavom Pamätníka národnej kultúry Matice slovenskej v Martine 11. septembra 1998 zrealizovala seminár s názvom *Život a dielo P. K. Hostinského*, ktorý sa konal pri príležitosti 175. výročia narodenia a 125. výročia úmrtia tejto osobnosti.

Rozhodnutím Krajského úradu v Banskej Bystrici bolo 1. apríla 1999 zrušené Gemersko-malohontské kultúrne centrum a bola zriadená Knižnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote ako nástupnícka organizácia, ktorej zriaďovateľom je KÚ.

Dňa 19. apríla bola knižnica pripojená na internet. Do knižníc okresu zavítal 1. apríla 1999 „Túlavý autobus“, plný spisovateľov pre deti a mládež. V novembri prešla knižnica na nový modulárny systém LIBRIS. Výpožičky za rok 1999 dosiahli rekordných 292 441, počet registrovaných čitateľov bol 5 543, z toho len 1 820 detí do 15 rokov. Tento rok je aj rokom začiatku poklesu detských používateľov.

S účinnosťou od 1. januára 2000 zriaďovateľ znížil stav zamestnancov z 22 na 20 osôb, čo je na hranici únosnosti najmä kvôli zabezpečeniu prevádzky a fyzickej ochrany knižničného fondu v rozsiahlych priestoroch.

V marci 2001 sa uskutočnil jubilejný 10. ročník Zlatej krajiny. K tomuto jubileu bola vydaná pamätnica všetkých ročníkov. Dňa 28. septembra navštívil knižnicu pán M. Kňažko, v tom čase minister kultúry.

Od 1. apríla 2002 prešla knižnica zo zriaďovateľskej pôsobnosti Krajského úradu v Banskej Bystrici pod Banskobystrický samosprávny kraj.

Pohľad späť by bol neúplný bez náčrtu kvalitatívnych zmien. Postupné budovanie profesionálnej bázy knižnice vyústilo do vytvorenia takých pracovísk knižnice, akými sú regionálna bibliografia a oddelenie teórie, metodiky a koordinácie knižničných procesov, ktoré metodicky riadi a usmerňuje knižnice dvoch okresov – Rimavská Sobota a Revúca, čo predstavuje spolu 93 knižníc (6 mestských a 87 obecných).

Sídlime v budove, ktorá je dominantou mesta a Hlavného námestia. Jej história je spätá s dejinami malohontského dištriktu a samotnej župy Gemer – Malohont. Pôvodný dátum dokončenia stavby – rok 1798 – je uvedený na fasáde a dá sa prečítať z latinského nápisu, ktorý v preklade do slovenčiny znie: „Z prozreteľnosti štátu a usilovnosti

ľudu pre všeobecný úžitok“. Snahou celého kolektívu knižnice je naplniť zmysel nápisu každodennou prácou a najmä spokojnosťou našich používateľov. Žiaľ, budova má aj nedostatky. Najväčším je nemožnosť bezbariérového prístupu – ten je len k centrálnemu pultu z nádvorja knižnice. Mimo kmeňovej budovy má knižnica jednu pobočku pre detských čitateľov na Základnej škole Pavla Dobšinského.

V poslednom období zameriavame svoju činnosť na dotváranie centra informatizácie služieb. Popri snahe knižnice o rast knižničného fondu musí byť evidentné úsilie o dodržiavanie jeho kvality, najmä so zreteľom na odborné publikácie a moderné dokumenty, o ktoré rastie záujem zo strany čitateľov. Všetky tieto zámery knižnice nadväzujú na riešenie problémov najmä finančného charakteru. Aj my máme veľa každodenných problémov – rovnakých, alebo veľmi podobných, ako má väčšina knižníc na Slovensku. Máme však množstvo argumentov dokumentujúcich zmysel existencie knižníc, a najmä zmysel našej činnosti.

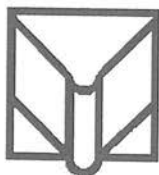
Kniha je vždy – a platí to od čias J. Gutenberga – vyjadrením potreby rozprávať sa, komunikovať, získavať a odovzdávať si informácie, city a pocity, ako aj dynamizovať vzťahy, najmä tie medziľudské. A čítanie je len inou formou rozhovoru, možno v istom variante aj zámenkou na rozhovor – s knihou. Najskôr na hline, pergamene, až potom tlačene, viazané, predávané, požičiavané, uložené do bohatých či chudobných knižníc, čítané nahými očami, očami s okuliarmi i umelými šošovkami, elektronickými zariadeniami všetkého druhu.

Vždy však knihy – knihy príbehov. Taký je príbeh našej knižnice. Cesta jeho formovania do dnešnej podoby bola neraz neľahká, no napriek tomu v súčasnosti kompetentne a zodpovedne zastáva miesto centra knižnično-informačných služieb v regióne Gemer – Malohont.

Temer každá knižnica je niečím výnimočná, jedinečná a vo svojich kamenných múroch uchováva obrovské informačné bohatstvo. Vždy platilo, že osud ľudí je ovplyvňovaný dostupnosťou informácií. Kým v minulosti býval limitujúcim faktorom fyzický prístup k informáciám, dnes je týmto činiteľom schopnosť informácie vyhľadať.

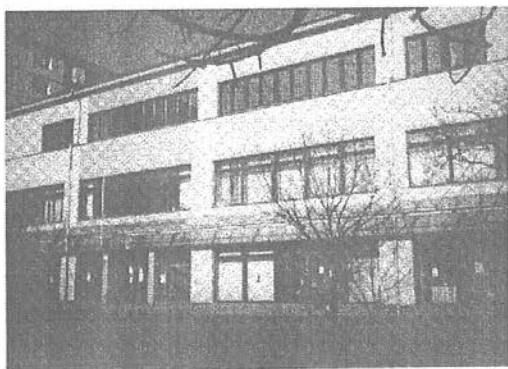
Žilinská knižnica v roku 2002

Mgr. Katarína Šušoliová, vedúca oddelenia knižnično-informačných služieb

Knižnično-informačné služby Žilinskej knižnice využíval v roku 2002 takmer každý piaty obyvateľ mesta. Jej centrálnu budovu a 12 pobočiek navštívilo 243 000 návštevníkov. Len bránami centrálnej knižnice ich denne prešlo priemerne 730. V zime je to o niečo viac ako v lete. Ale napr. 5. augusta, keď bola knižnica po piatich týždňoch uzatvorenia kvôli revízii knižného fondu znovu otvorená, ich prišlo

až 1 660. V roku 2002 získala Žilinská knižnica pre svojich používateľov spolu 8 054 nových kníh a CD. Z toho 4 547 kúpila z vlastných zdrojov, zvyšok získala na základe zákona o povinnom výtlačku a z darov. Tohtoročný prírastok zakúpených knižničných jednotiek je v porovnaní s nákupom pred piatimi rokmi menší o viac ako 2 400. Je to dôsledok neustáleho zvyšovania cien kníh, CD a periodík, ale hlavne z roka na rok nižšieho objemu finančných prostriedkov od zriaďovateľa určených na dopĺňovanie, ktorý sa so vzrastajúcimi cenami nie adekvátne zvyšuje, ale neadekvátne znižuje. Za takýchto okolností vyznievajú európske kritériá o obnove fondu vo verejných knižniciach za 20 rokov ako absolútne nereálne a snahy knižnice o saturáciu požiadaviek používateľov novými knihami a elektronickými médiami či nárast počtu výpožičiek a počtu evidovaných používateľov sú za takýchto podmienok skutočne len ťažko realizovateľné.

Používatelia Žilinskej knižnice majú k dispozícii viac ako 320-tisícový fond (knihy, platne, CD, CD-ROM, videokazety, MG pás-ky), 984 titulov periodík, elektronické databázy (EPRIS – zbierka zákonov, zbierka súdnych rozhodnutí, FIS – Finančný spravodajca, OBVEST – Obchodný vestník, Vestník verejného obstarávania), databázy vydavateľstva EBSCO. Používatelia i pracovníci knižnice využívajú internet

zatiaľ na troch dial-up pripojených pracovných staniciach. Preto vedenie knižnice v súčinnosti s ostatnými regionálnymi knižnicami v Žilinskom kraji pristúpilo v rámci regionálnej koncepcie internetizácie a elektronizácie regionálnych knižníc k vyčisteniu nákladov na mikrovlnné pripojenie s vlastným www serverom. Realizácia je však závislá od ochoty zriaďovateľa uvoľniť nevyhnutné finančné zdroje.

Výpožičky Žilinskej knižnice prekročili v roku 2002 počet 712 000, pozoruhodný je nárast výpožičiek detskej náučnej literatúry. Pracovníci Žilinskej knižnice pri bilancovaní minuloročných výsledkov za uplynulý rok mali najväčšiu radosť z nárastu počtu evidovaných detských používateľov. Problém poklesu záujmu detí o knihy a čítanie, s ktorým zápasia takmer všetky knižnice na Slovensku, nás veľmi trápi. A preto pracovníci knižnice zorganizovali pre deti 517 zaujímavých kultúrno-spoločenských a informačných podujatí, ktorými sa ich snažili zaujať a inšpirovať k pobytu v knižnici a neskôr už v známom prostredí preorientovať ich aj na kontakt s literatúrou. Výsledky ukazujú, že sa im to podarilo. Z podujatí organizovaných pre dospelých používateľov, ako aj ostatnú verejnosť mesta sa najväčšiemu záujmu tešili prezentácie publikácií (G. Murína, E. Vidru, P. Štalmacha, J. Moravčíka, V. Šlopeka), besedy so spisovateľom A. Rákayom, V. Chmelárom, s fotografom K. Kállayom, výstava fotografov M. Mečiara a N. Kolíkovej Egyptská odysea, výstava k 25. výročiu úmrtia šansoniera J. Brela a mnohé ďalšie.

4. ročník Týždňa slovenských knižníc

Mgr. Katarína Ďurovcová, sekcia verejných knižníc SAK

Celoslovenským seminárom *Informatizácia a internetizácia knižníc v SR*, organizovaným Slovenskou národnou knižnicou v Martine dňa 20. marca 2003 (bližšie o ňom pozri na s. 36), bol slávnostne odštartovaný 4. ročník Týždňa slovenských knižníc (TSK). Tak ako predchádzajúce ročníky, aj tento vyhlásila Slovenská asociácia knižníc. Slávnostnému otvoreniu predchádzala tlačová beseda na MK SR, na ktorej PhDr. Helena Pangráčová informovala zástupcov médií o pripravovaných podujatiach (plán podujatí spracovala sekcia verejných knižníc na základe podkladov získaných od krajských koordinátorov). Následne regionálne knižnice organizovali na svojej pôde tlačové besedy. Organizovania tlačovej konferencie v Košickom kraji sa ujala Krajská pobočka Spolku slovenských knihovníkov.

O podujatiach realizovaných v rámci TSK širokú verejnosť informovalo viac ako 60 médií (články, reportáže, rozhovory, pozvánky, televízne šoty a pod.). Obecné knižnice vlastné podujatia propagovali prostredníctvom obecného rozhlasu, regionálne knižnice na vlastných webových stránkach, letákoch, plagátoch s využitím loga TSK. Knižnice pripravili množstvo výstaviek a nástieniek (196).

Pri spracovaní tejto informácie vychádzame z krajských vyhodnotení obsahujúcich aktivity verejných knižníc (v počte sú obsiahnuté údaje len o ŠVK v Košiciach, ŠVK v Banskej Bystrici, SPK pri SPU v Nitre, UK ÚPJŠ v Košiciach a Lekárskej knižnici NsP v Trenčíne).

Do 4. ročníka TSK sa zapojilo 136 verejných knižníc (a 5 vyššie uvedených). Širokou škálou klasických a moderných podujatí knižnice reagovali na ústredné motto TSK – KNIŽNICE PRE VŠETKÝCH. Spolu sa realizovalo 883 podujatí, na ktorých sa zúčastnilo 37 516 účastníkov všetkých vekových kategórií, od najnižšej až po čitateľov v dôchodcovskom veku. Podujatia boli zamerané na propagáciu knižníc, ich služieb, na celospoločenské dianie, udalosti a rôzne výročia v najbližšom regióne.

Knižnice organizovali *Dni otvorených dverí* (26), predovšetkým pre nečitateľov, ktoré mali rôzne zaujímavé podoby, napr. *Gemerská knižnica P. Dobšinského v Rožňave sa predstavuje* – burza kníh, časopisov, literárne krížovky, osemsmerovky, SMS súťaž, *Ja a moje knihy...*, *Nakresli rozprávku...* Celodenného podujatia sa zúčastnilo 250 návštevníkov.

Tejto kategórii boli ďalej venované exkurzie (122), prednášky a besedy o knihách, besedy so spisovateľmi, zástupcami vydavateľstiev (333), literárne a hudobné pásma (63), hovorené bibliografie (7), prezentácie vlastnej edičnej činnosti (11), prezentácie nových služieb, sprístupnenie nových databáz atď. Obecná knižnica v Seni umožnila nezamestnaným spoluobčanom bezplatný prístup na internet s cieľom hľadať si zamestnanie.

Na podporu čítania bolo zamerané množstvo podujatí určených predovšetkým detským čitateľom. Knižnice sa inšpirovali výročiami spisovateľov (napr. Pavol Dobšinský), Rokom detskej knihy, výzvou moravských knihovníkov. V Krajskej knižnici K. Kmetka v Nitre si deti cestou internetu vymieňali zážitky s deťmi v Uhorskom Hradišti *Pozdrav českým deťom*, do projektu *Noc v knižnici s Andersenom* sa zapojili regionálne knižnice v Dolnom Kubíne, Prievidzi, Knižnica pre mládež mesta Košice (*Rozprávková noc v knižnici* – 180 detí), ako aj Knižnica J. Fándlyho v Trnave (*Rozprávkový kolotoč*). Pre deti bolo určených viac ako 100 súťaží a kvízov: literárne, výtvarné, recitačné (*Detský literárny Zvolen*, *Zlatá krajina* – vlastné literárne práce čitateľov Knižnice M. Hrebendu v R. Sobote), vedomostné súťaže (*Knižný milionár* – Knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove, *Juniorský milionár* – Podduklianska knižnica vo Svidníku) a iné. *Kráľ detských čitateľov* (najaktívnejší čitateľ roka 2002) bol korunovaný v Krajskej knižnici Ľ. Štúra vo Zvolene a v Hornonitrianskej knižnici v Prievidzi. Mestská knižnica Ľ. V. Riznera v Novom Meste nad Váhom ocenila *Čitateľa roka*, *Vzorného čitateľa knižnice 2002* vyhlásili v Turčianskej knižnici v Martine. V Oravskej knižnici v Dolnom Kubíne korunovali najčítanejšiu slovenskú detskú knihu. Okrem uvedených podujatí knižnice realizovali 245 hodín informatickej prípravy, 64 rozprávkových dopoludní a dramatisácií rozprávok, 17 hlasných (verejných) čítaní atď. V 23 knižniciach uskutočnili slávnostné zápisy žiakov 1. a 2. tried základných škôl za čitateľov.

Medzi čitateľmi už obľúbenú „amnestiu“ pripravilo 31 knižníc. Takmer 2 200 čitateľov do knižníc vrátilo približne 4 500 knižničných jednotiek. Bezplatnú registráciu a preregistráciu realizovala SPK pri SPU v Nitre (315 čitateľov) a Žilinská knižnica v Žiline bezplatne zapísala 379 detských čitateľov.

Rok 2003 je Európskym rokom ľudí so zdravotným postihnutím. Regionálne knižnice v Čadci, Trenčíne, Prievidzi, Nitre, Topoľčanoch... uskutočnili rôzne formy podujatí pre zdravotne postihnutých občanov. Knižnice nezabudli ani na kategóriu seniorov. Podujatia organizovali jednak na pôde knižnice, v domovoch dôchodcov, ale aj v kluboch dôchodcov. Za všetky uvedieme autorskú besedu s kremnickými autorkami s názvom *Čo píše seniori*, ktorá sa uskutočnila v Domove dôchodcov v Kremnici.

Aj keď knižnice realizujú svoju činnosť v nie práve najpriaznivejšom ekonomickom prostredí, odborná aj čitateľská verejnosť sa tešila zo slávnostného sprístupnenia internetu v Mestskej knižnici v Sládkovičove, zo sprístupnenia zrekonštruovaného oddelenia pre deti v Novohradskej knižnici v Lučenci a v Hontiansko-novohradskej knižnici A. H. Škultétyho vo V. Krtíši zrealizovali mikrovlnné pripojenie 4 pracovných staníc na internet. Aj ďalšie knižnice sa v rámci daných možností modernizovali (napr. Krajská knižnica Ľ. Štúra vo Zvolene ukončila vybudovanie centrálného výpočítacieho pultu s ochranným bezpečnostným systémom, ktorý je t. č. v testovacej fáze).

Určite by bolo vhodné uviesť aj ďalšie podujatia, z nášho hľadiska by však tak mali urobiť samotní realizátori jednotlivých aktivít. Boli by to významné ponuky a inšpirácie aj pre ďalšie knižnice.

V množstve organizovaných podujatí knihovníci nezabudli ani na seba. Im boli veno-

vané odborné podujatia, napr. *Nové trendy v poskytovaní elektronických informačných služieb v knižniciach* (ŠVK v Banskej Bystrici), *Správa o stave informačnej spoločnosti* (MsK Bratislava), *Pracovný imidž* (Knižnica v Ružinove) a mnohé ďalšie stretnutia spojené s výmenou skúseností knihovníkov rôznych typov knižníc.

Pre informáciu uvádzame niektoré zaujímavé podujatia: *Benefičný večer*, ktorý sa konal za účasti podpredsedníčky NR SR Z. Martinákovovej a ministra práce a sociálnych vecí L. Kaníka (Knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove), *Udeľovanie čestného členstva* v rámci slávnostného otvorenia TSK v ŠVK v Košiciach, *Deň knihovníkov Banskobystrického kraja*, tradične pripravený Krajskou pobočkou SSK v B. Bystrici za účasti predsedu BBSK.

Záverom si dovoľujeme ešte raz vyzvať kolegyne a kolegov o publikovanie v odbornej tlači o priebehu TSK vo vlastných regiónoch, predovšetkým o nových, netradičných aktivitách, a požiadať sekciu verejných knižníc SAK o kvalitnejšiu a efektívnejšiu koordináciu TSK, aby sa neprekrývali podujatia organizované pre odbornú verejnosť a čitateľov. Veď nakoniec im je adresovaný celý týždeň. Záverečné slová úprimnej vďaky patria všetkým knižniciam za aktívny, obetavý a vysoko profesionálny prístup k priebehu 4. ročníka TSK.

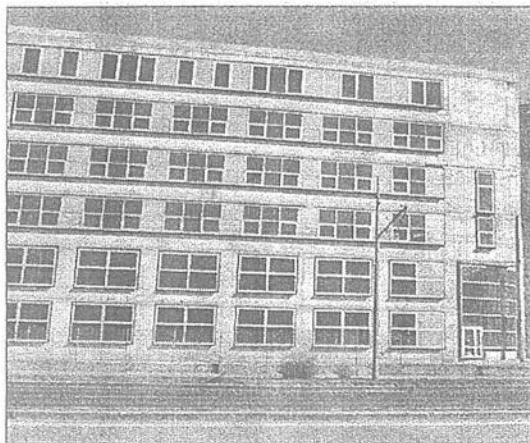
Poznámka redakcie:

Tohtoročný TSK bol naozaj nesmierny bohatý a pestrý na najrôznejšie podujatia, čo svedčí o nesmierny invenčnosti a schopnosti knihovníkov, ktorí to všetko pripravili. V ďalšej časti prinášame pohľad na jednotlivé akcie TSK priamo od ich organizátorov, ktorí nám zaslali písomnú informáciu o konaní niektorých akcií. Uvádzame ich v plnom znení.

● **Týždeň slovenských knižníc v Centre vedecko-technických informácií SR**

V rámci plánovaných podujatí Týždňa slovenských knižníc (ďalej TSK) od 24. do 28. marca 2003 zorganizovalo CVTI SR hneď v prvý deň verejnú prehliadku rozostavaných priestorov novostavby na Lamačskej ceste 8. Cieľom podujatia bolo dostať do povedomia občanov pripravovaný objekt a upozorniť na význam jeho realizácie a zdĺhavý priebeh výstavby. Podujatia sa z pozvaných hostí zúčastnili zástupcovia MŠ SR (Ing. Robert Szabo, Ing. Andrej Milata, Ing. Demková, D. Malík), MF SR (Ing. Vojtech Puha, Ing. Eva Pfluglerová), generálny projektant stavby Ing. arch. Peter Jančo, predsedníčka Spolku slovenských knihovníkov PhDr. Silvia Stasselová, námestníci riaditeľa Univerzitnej knižnice (Ing. A. Androvič, CSc., a PhDr. D. Lechner) a zástupcovia tlače (SME,

TA SR), Slovenského rozhlasu a Novín STV. Nepodarilo sa zabezpečiť účasť zástupcov výborov Národnej rady SR (ospravedlnil sa F. Devínsky a neprišla poslankyňa D. Gabániová, ktorá pôvodne účasť potvrdila) ani zástupcu MK SR.

Pohľad na rozostavanú budovu CVTI SR z Lamačskej cesty

Po krátkom privítaní riaditeľ CVTI SR Dr. Ľ. Kucka oboznámil prítomných s priestorovými problémami CVTI SR a históriou stavby vôbec. Architektonické riešenie zdôvodnil Ing. arch. P. Jančo, ktorý spolu s riaditeľom prítomných previedli jednotlivými podlažiami budovy s odborným výkladom o účelnosti navrhnutých priestorov inštitúcie.

O tom, že prítomných opodstatnenosť organizácie takéhoto podujatia presvedčila, hovorí ohlas v tlači, rozhlase i v televízii (Noviny plus 24. marca; príspevky v SME dňa 25. a 31. marca; príspevok v Hospodárskom denníku 25. marca; správa v TA SR a príspevok v Slovenskom rozhlase 27. marca). Či však splní svoj hlavný účel (získanie financií na urýchlenie stavby), závisí od postoja nadriadených orgánov, resp. ústredných orgánov štátnej správy. I keď kladné stanoviská prítomných, ktorí sú do stavby priamo zainteresovaní, odzneli už priamo v rámci *Dňa otvorených dverí*, až v priebehu roka sa ukáže, čo nám prinesie realita.

Nebola to však jediná akcia v rámci TSK, ktoré usporiadalo CVTI SR. 117 používateľov knižnice využilo možnosť vrátiť omeškané výpožičky bez zaplatenia sankčných poplatkov. Do knižničného fondu sa vrátilo 546 upomínaných knižničných jednotiek a celková suma odpustených sankčných poplatkov predstavovala 13 226,- Sk. Väčšinou sa odpúšťali prvé a druhé upomienky.

Záujem o ďalšie podujatie – exkurzie spojené s výkladom a prezentáciou fondov a služieb najmä pre potenciálnych používateľov z radov stredoškolákov – bol nízky. Aj

napriek tomu, že sme oslovili všetky odborné stredné školy, ktorých zameranie korešponduje s tematickým zameraním fondov CVTI SR, uskutočnila sa len jedna exkurzia. Zohrali tu svoju úlohu mimoriadne chrípkové prázdniny na školách, ale aj skutočnosť, že o exkurzie sa stredné školy zaujímajú najviac v období maturitných skúšok alebo koncom školského roku.

Slabá bola účasť aj na dvoch seminároch o činnosti Európskeho dokumentačného a informačného strediska a o informačných zdrojoch OECD, ktoré sa uskutočnili 25. marca 2003.

Originálna myšlienka napadla pracovníkov služieb, ktorí sa rozhodli v priebehu TSK usporiadať výstavku na tému *Ako si nás vážite*, na ktorej boli vystavené používateľmi najviac poškodené knihy z fondu knižnice. Výstavka mala výchovný účel – jej cieľom bolo ukázať všetkým čitateľom, v akom stave používateľa mnohokrát vracajú publikácie do fondu a čo knižnicu stojí ich oprava. Ďalšia výstavka informovala o knižných novinách získaných do fondu CVTI SR.

Okrem vlastných akcií sa pracovníci knižnice zúčastnili aj podujatí pripravených inými knižnicami, ako bolo slávnostné otvorenie TSK v Slovenskej národnej knižnici spojené so seminárom o elektronizácii knižníc, seminár o nových trendoch v poskytovaní elektronických informačných služieb v ŠVK v Banskej Bystrici.

Pre SAK CVTI SR pripravilo informačný leták *O činnosti verejných knižníc roku 2001 v číslach* na základe porovnania činností slovenských knižníc s knižnicami v Európe.

Celkovo možno návrh i realizáciu podujatí v rámci TSK v CVTI SR hodnotiť kladne – boli ciele, nápadité a dobre zorganizované. Môžeme ich právom považovať za prínos Centra VTI SR pre používateľov knižnice i verejnosť, a to navyše práve v roku, keď naša inštitúcia osláví 65. výročie svojho vzniku.

PhDr. M. Ehnová, CVTI SR

● Týždeň slovenských knižníc v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave

Už druhý rok prebieha v našej knižnici táto celoslovenská akcia knihovníkov pod názvom LIBRIÁDA – sviatok knihy a knižnice. Cieľom tejto propagačnej akcie je pripomenúť verejnosti poslanie knižnice a jej významnú úlohu v rozvoji a udržiavaní demokratickej spoločnosti. Naším cieľom bolo upevniť spoluprácu so školami, pomôcť v integračii postihnutých a zdravých detí, podporiť čítanie u najmenších čitateľov, ale aj zlepšiť návratnosť výpožičiek.

Myšlienku na tieto ciele, sme sa dôkladne pripravili výberom podujatí, scenárom, propagačnými akciami i organizačne. Finančne a materiálne nám pri organizácii podujatí pomohlo mesto Trnava a trnavské firmy. O pripravovaných aktivitách sme verejnosť vopred informovali prostredníctvom regionálnej tlače i na internetových stránkach, číta-

tefov sme pozývali letákmi, pozvánkami, osobnými pozvaniami. Do programu sme zaradili podujatia pre deti i pre dospelých, pre študentov i pre deti s mentálnym a kombinovaným postihnutím. Konali sa v hlavnej budove i na našich vysunutých pracoviskách – bližšie k bydlisku občanov, naplňajúc motto *Knižnice pre všetkých*.

Herečka Patrícia Jariabková na Libriáde 2003

Libriádu 2003 otvorila v stredu 26. marca 2003 PhDr. Emília Díteová, riaditeľka knižnice, krátkym slávnostným príhovorom. Sviatok knihy a knižnice odštartoval Rozprávkovým kolotočom – verejným čítaním nonstop od 10.00 do 16.00 hodiny. Slovenské rozprávky postupne prečítali hostia: spisovateľ Ján Navrátil, výtvarníčka Oksana Lukomska, herci Patrícia Jariabková, Zuzana Šebová, Andrea Karnasová, Divadielko PIKI a moderátor Patrik Herman. Hostia sa striedali po hodine, takisto i účastníci. Deti si nielen so záujmom vypočuli rozprávku, ale aj sami pripravili pre každého hosťa prekvapenie: spievali a recitovali. Všetky deti dostali záložku, na ktorú s radosťou lovili autogramy našich hostí. Aj Galéria radosti v oddelení literatúry pre deti sa rozrástla o ďalšie podpisy zaujímavých osobností. Do programu sa krátko zapojili i študenti PdF Trnavskej univerzity z odboru tvorivej dramatiky.

Podujatia sa zúčastnilo neuveriteľných 300 detí v priebehu 6 hodín nonstop čítania. Pozitívny ohlas sme zaznamenali aj u samotných dospelých – pozvaných hostí. Priznali sa, že sme ich podnietili vrátiť sa po rokoch k rozprávkam a prečítať si ich spolu so svojimi najbližšími. Veríme, že aspoň v rodinách zúčastnených detí si dospelí nájdu čas a vyhovejú svojej ratolesťi, aby zažili dobrodružstvo spoločného čítania rozprávky. Aj rodičia nám môžu navrátiť mladých čitateľov do knižníc.

V podvečer sa čítareň zaplnila čitateľkami, ktoré sa chceli porozprávať so spisovateľkami Helenou Dvořákovou, Etelou Farkašovou a redaktorkou Annou Blahovou-Šikulovou. Stretnutie sme síce nazvali Svet podľa žien, ale potešilo nás, že medzi účastníkmi sa objavili aj muži. Anna Blahová-Šikulová v úvode predstavila tvorbu oboch autoriek. Je editorkou ich najnovších kníh a ich texty dôverne pozná. Helena Dvořáková čítala úryvok zo svojej knihy *Z denníka zrelej ženy* a Etela Farkašová zo *Záchranu sveta podľa*

G. Nielsen na tému týchto kníh sa rozprúdila diskusia. Ženy sa zaujímali aj o problémy slovenskej literatúry všeobecne i o podmienky na literárnu tvorbu. Stretnutie zakončila autogramiáda.

Študenti trnavských gymnázií prežili zaujímavé štvrtkové popoludnie s ďalším zaujímavým hosťom, Gustávom Murínom. Moderátorka predstavila hosťa ako spisovateľa, prozaika, esejistu, vedeckého pracovníka Ústavu bunkovej biológie. Gustáv Murín nás prekvapil svojou spontánnosťou, úprimnými odpoveďami na chúlостivé otázky, ktoré mu študenti kladli. Nevyhol sa ani otázkam sexuality, ani spomienkam na život v Iraku, pútať im rozpovedal svoje zážitky z ciest. Každého študenta, ktorý položil otázku, odmenil svojou knihou. To sa na besedách v knižnici stáva výnimočne.

Darčeky sa rozdávali aj na piatkovom podujatí, ktoré malo tak trochu celoslovenský charakter. Deti z klubu LIENka, ktorý vedie Veronika Chorvatovičová z oddelenia literatúry pre deti, si pozvali na návštevu do knižnice ďalšie HEVIkluby: Sedmokrásky zo Zavara a Veselé tváre z pobočky Linčianska. Všetkým nám bolo ľúto, že nemohli kvôli chrípke pricestovať deti z bratislavského klubu Sloníča. Možno nabudúce... Tí, ktorí prišli, nefutovali.

Veľkú radosť deťom urobil svojou účasťou spisovateľ Daniel Hevier, ktorý si priviedol aj posilu, svoje kamarátky z občianskeho združenia Fanfáry. Po zaspievaní hymny HEVIklubov sa v príjemnej atmosfére striedali programy z jednotlivých klubov. Aj dospelí ukázali, že sa vedia zabávať a naučili deti dve ukazovacie pesničky. Nechýbala ani súťaž pre deti a hodina pravdy pre dospelých. Deti sa navzájom obdarovali vlastnoručne vyrobenými darčekom. Každému sa dostalo záložky i malého občerstvenia. Veľmi nás potešila i účasť niektorých rodičov a starých rodičov.

Veľkú radosť deťom urobil svojou účasťou spisovateľ Daniel Hevier

Keď sme sa v podvečer rozchádzali, nezabudli sme poslať internetový pozdrav všetkým nocležníkom v knižniciach v medzinárodnom podujatí *Noc s Andersenom*.

Prípevkom Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave k Európskemu roku ľudí so zdravotným

postihnutím bude cyklus podujatí pre deti pod názvom *Žijú medzi nami*. Do programu Libriády 2003 sme zaradili prvé stretnutie detí s nevidiacim knihovníkom PhDr. Júliusom Bartekom. Hovorilo sa o rôznych postihnutiach a pomôckach, ktoré sú pre zdravotne postihnutých ľudí životne dôležité. Pán Bartek prezradil deťom, ako nevidiaci číta a píše. Predviedol im Pichtov stroj a každé dieťa dostalo na pamiatku svoje meno napísané v Braillovom písme. Vyskúšali sme si pocity nevidiaceho či nepočujúceho človeka a naučili sme sa spoločne niekoľko slov v posunkovej reči.

Pre študentov Gymnázia J. Hollého v Trnave hudobné oddelenie zorganizovalo hudobno-slovné pásmo o hudobnom skladateľovi Eugenovi Suchoňovi. O podujatie, pripravené k 95. výročiu narodenia a 10. výročiu úmrtia skladateľa, bol veľký záujem. Operné melódie sa rozliehali v starobyľých priestoroch Domu hudby Mikuláša Schneidera-Trnavského celé stredajšie dopoludnie. Na hodine hudobnej výchovy sa tu vystriedali tri školské kolektívy.

Deti na všetkých výpožičných miestach mali možnosť i súťažiť. Písomnou súťažou sme deťom chceli pripomenúť jubileum nášho najväčšieho rozprávkara Pavla Dobšinského. Súťaž potrvá do konca apríla.

Sprievodnou akciou Libriády 2003 bola amnestia na pokuty za nedodržanie výpožičnej lehoty, od ktorej každoročne očakávame navrátenie kníh do regálov, aby slúžili ďalším používateľom. Podmienkou pre odpustenie sankčného poplatku v týchto dňoch bolo vrátenie kníh. Túto šancu využilo spolu 133 čitateľov a vrátilo sa takto 299 kníh. Najviac reagovali čitatelia v oddeleniach pre dospelých, zaznamenali sme až 40 čitateľov, ktorí priniesli knihy požičané už vyše roka.

Počas Libriády 2003 od 26. do 29. marca 2003 Knižnicu Juraja Fándlyho v Trnave navštívilo spolu 2 379 návštevníkov, ktorí si vypožičali 7 319 dokumentov. Knižníčky pripravili 12 podujatí pre 637 účastníkov. Libriáda 2003 bola naozaj sviatkom knihy a knižnice. Knižnica plná malých i veľkých čitateľov, rozhovory na tému knihy a knižnice v médiách, obsadené miesta pri internete, ale i v čitárni a študovniach, stretnutia so zaujímavými hosťami, nové priateľstvá a kontakty – to všetko naznačovalo, že naši čitatelia nás potrebujú a očakávajú ďalšie kvalitné služby. A to je pre nás knihovníkov veľký záväzok.

Benjamína Jakubáčová, Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

● Noc v knižnici – noc s Andersenom alebo Netradičný sviatok dolnokubínskych detí

Pod týmto názvom sa v posledný marcový týždeň – v dňoch 28. – 29. marca 2003 v priestoroch Detského oddelenia Oravskej knižnice v Dolnom Kubíne uskutočnila originálna akcia pre deti. Toto podujatie bolo v OK jedným z mnohých podujatí v rámci celoslovenskej akcie

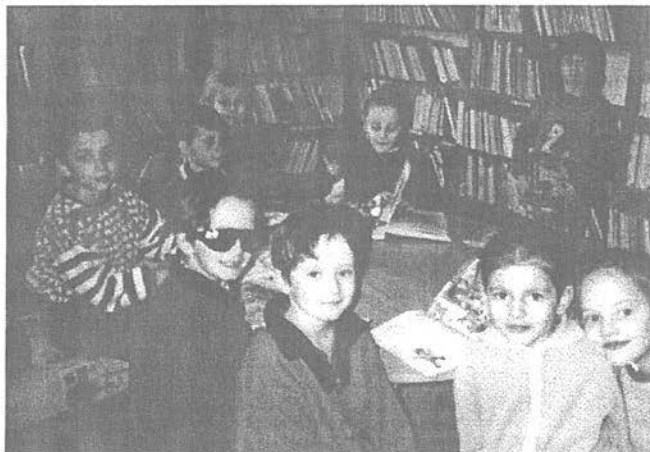
– Týždňa slovenských knižníc. Netradičné nočné stretnutie 29 dolnokubínskych detí, pracovníčok OK a dobrovoľníkov z radov našich čitateľov malo medzinárodný charakter, vzniklo na podnet českých knižníc, kde sa táto akcia uskutočnila už po dva roky. V tomto roku bolo účastníkov neúrekom – asi 160 českých knižníc, 7 slovenských a 4 poľské. Patronát nad celou akciou mal *Klub dětských knihoven SKIP, Sdružení březen – měsíc internetu* a hlavným organizátorom bola *Knihovna B. Beneše Buchlovana v Uherskom Hradišti*.

V OK bol zo strany detí enormný záujem o akciu, z priestorových dôvodov sme mohli splniť sen len obmedzenému počtu detí vo veku od 7 – 12 rokov.

Cieľom podujatia bolo opäť v deťoch prebudiť záujem o čarovný svet rozprávok a súčasne deti zoznámiť aj s osobnosťou známeho dánskeho rozprávkára H. Ch. Andersena, ktorého výročie narodenia si pripomíname 2. apríla. Magickú atmosféru podujatia vyplňal bohatý program – od čítania Andersenových rozprávok, Maliarska škola – ilustrovanie prečítaného príbehu (Harry Potter), Hádankársky trojboj, súťaž o Malého vševvedka, sledovanie videorozprávok, šitie patchworkovej prikrývky. Mimoriadny úspech u detí zaznamenala *Veštiarení u Betany*, kde sa tvorili rady detí chtivých dozvedieť sa niečo nevšedné, maškrtné jazýčky hľadali sladký poklad. Staršie deti motivovala v účasti na „nočnom spaní“ možnosť surfovania po internete, kde si prostredníctvom e-mailov vymieňali dojmy z večera a zoznamovali sa s novými kamarátmi na medzinárodnej úrovni. Pojem spánok bol u detí tento večer úplne neznámy pojem – poslední nespáči usínali nadránom. Dospeláci odpadávali únavou a nocfažníci chytali nadránom druhý dych.

O netradičnú atmosféru večera prejavili záujem novinári z miestnej tlače, regionálna televízia, a tak sa z účastníkov stali aj mediálne hviezdy. Podľa anketových ohlasov táto akcia deti očarila a určite prispela k spestreniu tradičných foriem práce s detským čitateľom v knižnici. Vďaka ochote miestnych sponzorov sme deťom pripravili aj milé

pohostenie, aby nielen hlava bola plná, ale aj aby v brušku cigáni nevyhrávali. Na záver akcie boli odmenené rôznymi drobnosťami a pamätnými diplomami. Od hlavného organizátora z ČR deti potešili originálne samolepky s logom podujatia.

Organizátori podujatia a deti sa už teraz tešia na ďalšie stretnutie s čarodejnicou Betanou a dúfajú, že deti budú ešte častejšie merať cestu do našej knižnice, kde pre ne organizujeme rôzne akcie zamerané na podporu čítania nielen kníh charakteru „Harryho Pottera“, ale aj rozprávkových kníh. Veď povedané slovami Milana Rúfusa: „rozprávka pôvodne nevznikla preto, aby zaspali detičky, ale preto, aby sa zobudili dospelí“. Aj múdre slová básnika pomáhajú organizovať pracovníkom knižníc pre deti takéto netradičné podujatia.

Alena Javorková, Oravská knižnica, Dolný Kubín

INFORMÁCIE

SAK informuje

● Valné zhromaždenie SAK 25. februára 2003

Konalo sa v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici a malo takýto program:

1. Otvorenie, voľba návrhovej komisie
2. Správa o činnosti SAK za rok 2002
3. Správa o hospodárení za rok 2002
4. Správa kontrolnej a revíznej komisie
5. Plán činnosti a rozpočet na rok 2003
6. Rôzne – TSK, kampaň k 1 % z daní, 3. knihovnícky kongres
7. Diskusia
8. Návrh uznesení

Účastníkov valného zhromaždenia SAK privítala na pôde banskobystrickej ŠVK v historických priestoroch bývalej Zvolenskej župy riaditeľka knižnice PhDr. O. Lauková. Zároveň všetkých účastníkov pozvala po skončení rokovania VZ SAK na prehliadku novootvorených študovni knižnice.

Zasadanie valného zhromaždenia SAK, ktoré sa konalo v spoločenskej sále ŠVK, otvoril a viedol podpredseda SAK PhDr. L. Kucka. Prítomní zvolili návrhovú komisiu, ktorá pracovala v zložení: Mgr. A. Doktorová – predseda, PhDr. D. Lechner a PhDr. A. Strihová.

Predsedička SAK PhDr. M. Kadnárová predniesla správu o činnosti organizácie od posledného VZ SAK (marec 2002).

So správou o hospodárení oboznámila PhDr. H. Pangrácová.

Správu kontrolnej a revíznej komisie SAK predniesla Mgr. M. Balkóciová.

Návrh plánu činnosti a rozpočtu na rok 2003 (podrobne pozri www.sakba.sk v rubrike rozpočet 2003) dostali prítomní vopred. Vysvetlivky k rozpočtu predložila pokladnička a oboznámila prítomných s tým, že členské príspevky sa budú pre akademické knižnice vyberať formou faktúry.

Predložené materiály prítomní bez úprav prijali.

Predsedička SAK PhDr. M. Kadnárová informovala o:

- stave priprav Týždňa slovenských knižníc (marec 2003), jeho otvorenie dňa 20. marca 2003 v SNK v Martine a vyzvala prítomných, aby venovali pozornosť aktivitám v rámci tohto týždňa, ich náležitej propagácii a využití informačného (porovnávacieho) materiálu, ktorý SAK pripravuje na túto príležitosť;
- spoločnej kampani SAK a SSK na získanie 1 % z daní. Výťažok by sa mal potom použiť na zabezpečenie 3. slovenského knihovníckeho kongresu;
- súčasnom stave priprav 3. slovenského knihovníckeho kongresu a podielu SAK na jeho realizácii.

V rámci diskusie sa hovorilo o niekoľkých okruhoch otázok. Najskôr sa diskutovalo o správe revíznej komisie, z ktorej vyplynulo, že treba vystaviť zásady vyplácania honorárov na webovej stránke SAK s vyňatím platieb za informácie a články zo zahraničných služobných ciest za SAK.

K rozpočtu vyslovili prítomní želanie, aby sa rozosielanie faktúr (členský poplatok) realizovalo čo najskôr a určila sa konkrétna suma príspevku SAK na INFORUM (tá bude 660 Sk na 1 noc/ah pre 1 osobu na členskú knižnicu SAK).

Najobsiahlejšia bola diskusia k obsahovému zameraniu 3. knihovníckeho kongresu. Účastníci odporúčali:

- skrátiť dĺžku konania kongresu,
- zainteresovať príslušné rezorty zodpovedné za plnenie Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva do roku 2003,
- požiadať písomne kompetentné orgány o odpočet úloh stanovených Stratégiou... (skoordinať s MK SR),
- prizvať zástupcov VÚC (odborní, ktorým podliehajú knižnice),
- venovať časť rokovania kongresu informatizácii a elektronizácii knižníc (v súčinnosti s MŠ SR, ktoré je garantom úloh),
- vystaviť čo najskôr informáciu na webových stránkach SAK, SSK, SNK o predbežnom programe kongresu,
- zvážiť ponuku na zmenu miesta konania kongresu do Piešťan.

V diskusii vystupovala M. Balkóciová, V. Baničová, A. Doktorová, M. Gallová, D. Gondová, D. Lechner, M. Kadnárová, H. Pangráčová.

Poskonštatovaní návrhovej komisie, že VZ SAK je uznášaniaschopné, lebo z celkového počtu 83 členských knižníc bolo prítomných 43, návrh uznesení prítomní schválili v tomto znení:

Valné zhromaždenie SAK

I. schvaľuje:

1. Plán činnosti a rozpočet SAK na rok 2003;

II. ukladá:

1. SR SAK zabezpečiť realizáciu pripomienok, ktoré odznegli v diskusii;

III. berie na vedomie:

1. Správu o hospodárení SAK za rok 2002;
2. Návrh plánu činnosti SAK na rok 2003;
3. Vylúčenie knižnice a strediska VTI SPP v SAK pre porušenie stanov neplatením členského príspevku.

Zapísala: L. Čelková

● Zo zasadania správnej rady SAK 29. apríla 2003

Na zasadaní, ktoré sa uskutočnilo v Slovenskej pedagogickej knižnici v Bratislave, sa venovala pozornosť:

- príprave 3. slovenského knihovníckeho kongresu, ktorý sa uskutoční 24. – 26. novembra 2003 v Bratislave. SR SAK prediskutovala konkrétnu spoluúčasť SAK na tomto podujatí a informovanie členských knižníc o nadchádzajúcom kongrese;
- 4. ročníku Týždňa slovenských knižníc, ktorého vyhodnotenie sa neuskutočnilo vzhľadom na neúčasť K. Ďurovcovej. V tejto súvislosti sa konštatovalo, že treba zabezpečiť vyhodnotenie celoslovenského podujatia do Bulletinu SAK a na webovú stránku SAK. M. Kadnárová poďakovala H. Pangrácovej za úspešnú mediálnu kampaň TSK a vystúpenie na tlačovej konferencii MK SR. Prípravu SAK k TSK ocenili nielen riaditelia viacerých knižníc, ale aj novinári a pracovníci MK SR;
- príprave a programu najbližšieho podujatia SAK – seminára akademických knižníc v Žiline.

Správna rada SAK

I. berie na vedomie:

1. informáciu o príprave 3. slovenského knihovníckeho kongresu a účasti SAK na tomto podujatí;
2. správu o príprave a zabezpečení seminára akademických knižníc;
3. informáciu a ostave platenia členských príspevkov;
4. pozvania SAK na odborné podujatia v roku 2003;
5. termín konania Bibliotéky 2003 (13. - 16. 11. 2003);

II. schvaľuje:

1. odmenu autorkám analytického materiálu (Mandysová, Fordinálová) po 1 000 Sk;
2. príspevok jubilujúcim knižniciam: Malokarpatská knižnica – 700 Sk a ÚK SAV – 900 Sk;
3. príspevok Oravskej knižnici na Nočné čítanie vo výške 555 Sk;
4. účasť P. Klinca na podujatí EBLIDA do Fínska;
5. účasť H. Pangrácovej na seminár Knihovna a architektúra – knihovny bez barier do Olomouca;

6. účasť zástupcov 2 členských knižníc (Levice, Vranov n/Topľou) na 6. konferenciu verejných knižníc, ktoré organizuje GI;
7. prihlášku Knižnice Filmového ústavu za člena SAK;

III. ukladá:

1. aktualizovať adresár členských knižníc SAK;
2. pripraviť volebné valné zhromaždenie SAK;
3. vyhodnotiť 4. ročník TSK a správu zverejniť;
4. pripraviť ďakovné listy (MK SR, CVTI SR) za pomoc pri zabezpečení mediálnej kampane TSK;
5. vypracovať podporné stanovisko k listu pracovníkov Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči;
6. zabezpečiť účastníkov do živej relácie SRo o stave slovenského knihovníctva (pred bežný termín – september 2003);
7. zverejniť zásady odmeňovania za príspevky v Bulletinu SAK.

Zapísala: L. Čelková

● Plán činnosti SAK na rok 2003 (prijatý na valnom zhromaždení SAK 25. februára 2003)

Základné organizačné úlohy:

- zasadnutia SR SAK (4x ročne, zodpovedá: predseda SR SAK);
- zasadnutie VZ SAK (marec, november, zodpovedá: predseda SAK);

Odborné aktivity:

- seminár Informatizácia a internetizácia knižníc v SR (20. marca 2003, zodpovedá: odborná skupina pre automatizáciu);
- Týždeň slovenských knižníc – 4. ročník (24. – 30. marca 2003, zodpovedá: sekcia pre verejné knižnice);
- seminár akademických knižníc SR (15. mája 2003, zodpovedá: sekcia pre akademické knižnice);
- zájazd na medzinárodnú konferenciu INFORUM 2003, Praha (27. až 29. mája 2003, zodpovedá: OS pre zahraničnú spoluprácu);
- konferencia s medzinárodnou účasťou „Informačné správanie a digitálne knižnice“ (21. – 22. mája 2003, zodpovedá: predseda SAK, KKIV FiF UK);
- 3. slovenský knihovnícky kongres: Slovenské knižnice na ceste do Európy? (4. – 5. novembra 2003, zodpovedá: odborná skupina pre dlhodobý rozvoj).

Edičná činnosť a propagácia:

- vydávanie Bulletinu SAK (štvrťročne, zodpovedá: redakčná rada, odborná skupina pre edičnú a propagačnú činnosť);
- príprava a spracovanie aktualizovaného adresára členských knižníc a informačného letáka o SAK-u (marec 2003, zodpovedá: odborná skupina pre edičnú a propagačnú činnosť);
- príprava a vydanie propagačného materiálu o slovenských knižniciach (marec 2003, zodpovedá: odborná skupina pre edičnú a propagačnú činnosť);
- príprava a účasť na Bibliotéke 2003 (november 2003, zodpovedá: odborná skupina pre edičnú a propagačnú činnosť).

Zahraničná spolupráca:

- zabezpečenie účasti zástupcov SAK na podujatiach EBLIDA, ZDRUK, SKIP (priebežne, zodpovedá: predseda SAK);
- príprava zjazdu na medzinárodnú konferenciu INFORUM, Praha (máj 2003, zodpovedá: odborná skupina pre zahraničnú spoluprácu).

Z odborných seminárov

Termín „celoživotné vzdelávanie“ (lifelong learning) už v súčasnosti naplno rezonuje vo všetkých spoločenských oblastiach a o jeho opodstatnenosti v rozvíjajúcej sa informačnej spoločnosti vari už nik nepochybuje. Existuje veľa foriem tohto vzdelávania – od klasického až po e-vzdelávanie. A môžeme smelo povedať, že jedna z nich je aj účasť na odborných seminároch. O tom, že knihovnícka komunita berie túto skutočnosť vážne, svedčí aj nemalý počet odborných seminárov organizovaných na najrôznejších úrovniach – od celoslovenských až po regionálne či miestne. Žiaľ, nie všetci a nie všetkých týchto akcií sa môžeme zúčastňovať z najrôznejších dôvodov (či už z dôvodov odbornej zameranosti, pracovnej zaneprázdnenosti, ale iste aj pre nedostatok financií...), preto sme radi, ak nám účastníci týchto seminárov napíšu a podelia sa so svojimi poznatkami a pocitmi získanými na nich aj s čitateľmi nášho bulletinu. Možno to viacerých čitateľov bude inšpirovať k tomu, aby sa dôraznejšie dožadovali aj tejto formy spomínaného celoživotného vzdelávania. Dnes prinášame šesť pohľadov na konané semináre. V čase uzávierky sa koná veľa ďalších (napr. INFORUM v Prahe), preto aj touto cestou vyzývame našich čitateľov, ktorí sa zúčastnia nejakého zaujímavého seminára, školenia či akcie, aby neváhali a napísali nám o tom.

Redakcia

• Školská knižnica ako knižnično-informačné centrum modernej školy

Pod týmto názvom sa dňa 27. februára 2003 v priestoroch SOU stavebného v Bratislave

konal odborný seminár pre knihovníkov školských knižníc stredných škôl, gymnázií a stredných odborných učilíšť Bratislavského kraja. Hlavným organizátorom bola Malokarpatská knižnica v Pezinku, ktorá plní funkciu krajskej knižnice, za aktívnej spolupráce Slovenskej pedagogickej knižnice v Bratislave a Bratislavský samosprávny kraj (BSK). Seminár bol organizovaný na priamy podnet vedúceho oddelenia školstva Úradu Bratislavského samosprávneho kraja Dr. Ľubomíra Pajtinku. Po transformácii škôl v r. 2002 sa v priamom riadení Bratislavského samosprávneho kraja ocitlo 80 gymnázií, SOŠ a SOU. Treba oceniť záujem nového zriaďovateľa o problematiku škôl v jej komplexnom zábere, teda aj školských knižníc, ktoré sú ich súčasťou. Z 80 pozvaných škôl sa seminára zúčastnilo 53. Pozvanie prijali, tak ako sme predpokladali, školskí knihovníci, resp. pedagógovia, ktorí túto funkciu vykonávajú.

Obsah seminára, prvého tohto druhu po transformácii škôl, bol zameraný na problematiku školských knižníc na stredných školách. Mal v priamom kontakte zmapovať ich stav v súčasnosti a načrtnúť miesto ŠK v kontexte výchovno-vzdelávacieho procesu, ale aj podiel na voľnočasových aktivitách stredoškolských študentov. Moderne vybavená a dobre fungujúca školská knižnica pri súčasnej konkurencii stredných škôl by mohla byť tým „jazýčkom na váhach“, ktorý rozhodne, že si konkrétny študent vyberie práve takto vybavenú školu.

Hlavné príspevky pripravili organizátori seminára – Malokarpatská knižnica v Pezinku a Slovenská pedagogická knižnica (SPK) v Bratislave. PhDr. Helena Pangrácová, riaditeľka SPK sa vo svojom príspevku *Stav, legislatíva, funkcie a úlohy školských knižníc* zamerala na zhodnotenie súčasného stavu nielen pokiaľ ide materiálno-technické vybavenie a samotnú činnosť knižníc, ktorá vo väčšine prípadov stagnuje. Venovala pozornosť aj súčasnej legislatíve. Zákon č. 183/2000 o knižniciach... definuje školské knižnice a určuje ich postavenie a úlohy v systéme knižníc na Slovensku. V súčasnosti je veľmi naliehavé vypracovať aktualizovanú smernicu o činnosti školských knižníc, pretože ešte stále platná smernica z roku 1979 už dávno nevyhovuje. Manifest UNESCO/FLA o školských knižniciach odporúča členským krajinám implementovať jeho princípy do národných programov vzdelávania, má však iba odporúčajúci charakter. PhDr. Pangrácová vo svojom príspevku informovala o činnosti Rady pre knižnice ako poradného orgánu ministra školstva a komisie pre školské knižnice, ktorá analyzuje úlohy, stav a potreby školských knižníc v rámci celého Slovenska. Prioritnými úlohami uvedenej komisie sú:

1. vypracovať model školskej knižnice,
2. pripraviť smernicu o činnosti školských knižníc,
3. vypracovať príručku neprofesionálneho knihovníka,
4. vypracovať projekt elektronizácie školských knižníc v nadväznosti na Program elektronizácie knižníc na Slovensku.

V Bratislavskom kraji podľa posledných štatistických údajov z roku 2000 pôsobí na 298 školách (ZŠ, SŠ a SOU, gymnáziá) a školských zariadeniach 531 školských knižníc, z toho 85 zlúčených, 223 žiackych a 222 učiteľských. Jedna je integrovaná s verejnou

knížnicou. Materiálno-technické a priestorové vybavenie je nedostatočné a úroveň knižničnej práce nízka. Vykonávajú ju totiž učitelia popri svojom pedagogickom úväzku, a to bez potrebnej knihovníckej kvalifikácie, a najmä bez dostatočného finančného ohodnotenia. O stave elektronizácie a automatizácie jasne hovoria čísla. Z 3 264 počítačov, ktoré školy v tomto období vlastnili, v školských knižniciach bolo „až“ 30. Značná zastaranosť knižničných fondov a nedostatok finančných prostriedkov na ich aktualizáciu je ďalším akútnym problémom školských knižníc.

Ďalší príspevok *Model školskej knižnice z hľadiska odborných činností* bol ladený viac prakticky a zameraný na konkrétne knižničné činnosti. Autorka Mgr. Anna Gašparovičová, riaditeľka Malokarpatskej knižnice v Pezinku, vychádzala z dlhoročnej praxe v oblasti metodickéj činnosti. Zamerala sa na budovanie knižnično-informačných fondov – akvizíciu a aktualizáciu KF, knižničné evidencie, odborné spracovanie, stavanie, ochranu a revízie. Knižnice dnes pracujú v dvojakom režime. Najmä medzi školskými knižnicami, ktoré sa v hierarchii knižníc radia ku knižniciam nižšieho typu, je prevažná väčšina takých, ktoré vykonávajú odborné činnosti ešte klasickou formou. Hoci automatizácia je zatiaľ na veľmi nízkej úrovni, objavujú sa už aj tu prvé lastovičky. Napokon v Programe elektronizácie knižníc na Slovensku sa ráta aj so školskými knižnicami. Podobne ako ostatné dnes už plne automatizované knižnice, ktoré museli v počítačovej fáze vykonávať odborné činnosti paralelne klasicky aj automatizovane, čaká tento prechod aj školské knižnice. Pri nedostatočnom personálnom zabezpečení bude ťažšie a nezaobíde sa bez patričnej odbornej pomoci. Optimistickú perspektívu školských knižníc možno vidieť v zapojení ŠK do projektov, ktoré momentálne bežia na školách a sú podporované Ministerstvom školstva SR aj samotnou vládou. Sú to projekty *Milénium*, *Infovek*, príp. projekt Slovenských telekomunikácií *eSlovensko*. Príspevok bol zameraný aj na knižnično-informačné služby, a to klasické formy a metódy, ako aj možnosti využitia automatizácie a internetu v knižnično-informačných službách školských knižníc. Len s využitím moderných informačných technológií v službách aj odborných činnostiach možno školskú knižnicu chápať ako knižnično-informačné centrum, bez ktorého sa súčasná moderná škola nezaobíde. Popri základných výpožičných službách (absenčných aj prezenčných), MVS, bibliograficko-informačnej činnosti a ďalších aktivitách by mala byť prioritnou v službách školských knižníc informačná výchova (do 90. rokov minulého storočia sme ju nesprávne nazývali infromatická výchova). Tejto téme bol venovaný samostatný príspevok.

Možnosti vzdelávania učiteľov – školských knihovníkov boli načrtnuté v referáte *Projekt vzdelávania školských knihovníkov* Metodicko-pedagogického centra mesta Bratislava vypracovaný a realizovaný v spolupráci so Strednou školou knihovníckych a informačných štúdií v Bratislave, o ktorom referovala Mgr. Rozsypalová zo SKIŠ. V súčasnosti sa projekt rozbieha a zatiaľ možno hodnotiť iba jeho dobrý zámer – ponúknuť učiteľom vykonávajúcim aj funkciu knihovníka možnosť doplniť si potrebnú kvalifikáciu na vykonávanie funkcie školského knihovníka. Informatívny charakter mal aj príspevok Mgr. Jany Lazarovej z CVTI SR v Bratislave *Možnosti vzdelávania školských knihovníkov v Centre vedecko-technických informácií v Bratislave*.

Príspevok Kataríny Benciovej z Malokarpatskej knižnice v Pezinku bol venovaný téme *Informačná výchova*, ktorá je dôležitou zložkou činnosti školskej knižnice. K získaniu informačných kompetencií žiakov a študentov, návyku samostatného vyhľadávania informácií a informačných zdrojov pri vysokoškolskom aj celoživotnom vzdelávaní by mala významnou mierou prispievať dobre fungujúca školská knižnica. Momentálny stav je taký, že stagnujúcu činnosť školských knižníc zväčša supľujú verejné knižnice (regionálne, mestské), a to nielen v informačnej výchove. V referáte bola prezentovaná spolupráca Malokarpatskej knižnice so strednými školami v Pezinku.

Školské knižnice, ktoré postupne budú prechádzať z klasických foriem práce na automatizované činnosti, čaká náročná úloha, ktorú už väčšina verejných knižníc viac alebo menej úspešne zvládla – výber vhodného knižnično-informačného systému. Preto boli do programu seminára zaradené aj referáty na tému *Automatizácia školských knižníc*.

Ing. Danica Zendulková z CVTI SR predstavila program CDS/ISIS a jeho jednotlivé moduly, ktorý účastníkov oslovil najmä veľmi prístupnou cenou za získanie licencie, ako aj prijateľná cena za zaškolenie a ponúknutá možnosť ďalšej zľavy pri hromadnom odbere systému školskými knižnicami.

Ing. Nadežda Andrejčíková prezentovala široké možnosti využitia systému Rapid Library Advanced firmy Cosmotron systems Slovakia v školských knižniciach, najmä možnosť vzájomnej kooperácie pri budovaní a spracovaní knižničných fondov.

Posledný referát *Zdroje odborných pedagogických informácií na internete* Mgr. Lucie Paulinyovej zo SPK priniesol aktuálne informácie o externých informačných zdrojoch a databázach Slovenskej pedagogickej knižnice a možnostiach ich využitia. Používateľské zázemie knižnice tvoria vysokoškolskí, vedeckí a pedagogickí pracovníci, učitelia a študenti z celého Slovenska. Bibliograficko-informačné služby knižnica poskytuje nielen z vlastnej bázy PBS, ale aj z externých informačných zdrojov na CD-ROM-och a prostredníctvom internetu. Sú to bázy: EDT, ERIC, EIFEL DIRECT, INNODATA, ako aj SNB a ČNB. Prostredníctvom Univerzítnej knižnice v Bratislave sprostredkúva služby JASON, čo je prístupňovanie plnotextových článkov z časopisov knižničných fondov nemeckých univerzít. Tieto služby a databázy využívajú pedagógovia a učitelia najmä pri spracúvaní tém svojich kvalifikačných prác.

V záverečnom bode programu, ktorý sme nazvali *Výmena skúseností*, dostali príležitosť na vyjadrenie svojich názorov účastníci seminára – pedagógovia vo funkcii školských knihovníkov. V mimoriadne živej diskusii prezentovali široký záber svojich problémov: nedostatočné priestory a nevhodné umiestnenie knižníc, veľmi zastarané knižničné fondy a nedostatok financií na ich aktualizáciu, ale aj nedostatok vhodnej odporúčanej, resp. povinnej literatúry na knižnom trhu a zlá vydavateľská politika slovenských vydavateľstiev, ktorá nezodpovedá potrebám škôl a súčasným školským osnovám.

Z diskusie vyplynulo, že mnohé problémy spôsobuje aj nedostatočná informovanosť o možnostiach, ktoré školám, knižniciam, a teda aj školským knižniciam poskytujú distribútori, kníhkupci aj samotné vydavateľstvá, napr. zaujímavé rabaty pri nákupe kníh.

Ďalší okruh problémov vyplýva z nedostatočnej kvalifikácie a znalostí odborných postupov pri knižnično-informačných činnostiach. Školské knižnice sú svojím charakterom veľmi podobné verejným knižniciam na úrovni obecných alebo menších mestských knižníc. Profesionalizácia je veľmi nízka a knižničnú prácu vykonávajú pedagógovia – dobrovoľníci, ktorí nemajú na túto prácu potrebnú odbornú prípravu. Zatiaľ čo metodická starostlivosť o obecné knižnice zostala v regionálnych knižniciach zachovaná, školské knižnice sú v tomto osamotené. Zrušením okresných a krajských pedagogických stredísk po roku 1991, ktoré plnili aj funkcie metodických pracovísk pre školské knižnice, sa prerušila vzájomná komunikácia, ale aj odborná starostlivosť.

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave ako dlhoročné metodické centrum pre akademické aj školské knižnice má na ich činnosť len minimálny dosah pre vlastné finančné aj personálne problémy. Odborný časopis *Školské knižnice* bol po takmer 40. rokoch vychádzania zrušený. Je to strata najmä pre školy a školské knižnice. Mal veľmi dobrú odbornú úroveň, bol bohatým zdrojom informácií, a to nielen pre školských knihovníkov, v podstate plnil aj funkciu príručky pre dobrovoľných školských knihovníkov. Určite by stálo zato hľadať finančné zdroje na jeho opätovné vydávanie.

Po seminári sa konala tlačová beseda, ktorú zvolalo oddelenie školstva Bratislavského samosprávneho kraja. Prítomní novinári z Učiteľských novín, Rádia Regina Bratislava a TASR-u prejavili skutočný záujem o problematiku školských knižníc, ako aj snahu naďalej venovať pozornosť tejto problematike vo svojich médiách. Ich záujem prekročil rámec témy seminára, pretože sme v diskusiách zašli až do problematiky školských knižníc základných škôl vo vzťahu k obecným knižniciam a budovaniu typu tzv. otvorených škôl. Je to, samozrejme, téma na ďalší seminár, ktorá zrejme po transfere ZŠ pod obecnú úradu nedá na seba dlho čakať a vynúti si ju sám život.

Na seminári sa prijali tieto závery, ktoré budú prostredníctvom Úradu Bratislavského samosprávneho kraja (oddelenia školstva) tlmočené riaditeľom SOŠ, SOU a gymnázií:

1. vypracovať a vydať základné legislatívne a metodické materiály pre činnosť školských knižníc v zmysle navrhovaného plánu činnosti komisie pre školské knižnice Rady ministra školstva pre knižnice – model školskej knižnice, smernicu o činnosti školských knižníc, príručku pre neprofesionálneho knihovníka, projekt elektronizácie školských knižníc v nadväznosti na Program elektronizácie knižníc v Slovenskej republike;
2. zapojiť školské knižnice do projektu Infovek v zmysle vládneho uznesenia č. 310/2001 k Stratégii rozvoja slovenského knihovníctva do roku 2006, prepojiť učebne Infoveku so školskou knižnicou a vytvoriť tak multimedálne centrum školy;
3. budovať a prevádzkovať „otvorenú školskú knižnicu“, prístupnú používateľskej verejnosti – žiakom, učiteľom, zamestnancom školy, príp. aj obyvateľom regiónu v mimo-vyučovacom čase (aj v čase prázdnin), školskú knižnicu ako informačné, komunikačné, kultúrne a mediálne centrum školy, centrum podpory čítania a informačnej výchovy;